

„Явифос Дан евеоо интшдъзъв - швароидъ“
30 Март 1944 г. 17:46:11 дршм 03
Попов Пу

Нападение над София, 10 януари 1944 - художник Марий Чернев

УЧАСТНИЦИ

Форумът <http://model.AirGroup2000.com>

е мястото където се зароди идеята и се организираха моделистите

Клубовете за стендов моделизъм в страната, предоставиха моделите.
а Моделисти от София, Варна и Киев изработиха моделите.

Марий Чернев - художник, един от малкото, които пресъздават сцени от реални исторически събития, включително от въздушната отбрана на България. В подкрепа на идеята, художника предостави на издателството тази чудесна картина.

магазин **Хобикълт** ни предостави изложбена площ за Диорамата

Можете да разгледате макета в магазина на адрес: София, ул. Шипка 6

Какво е това “Диорама” ?

Диорама е моделисти термин за мащабно умален макет пресъздаващ реална ситуация.

Защо го правите ?

Чрез Диорамата бихме искали да покажем нагледно какво се е случвало в небето над София. Опитаме се да съберем парчетата от историческите факти и чрез любимото ни хоби - стендовият моделизъм, да представим храбростта и героизма на пилотите защитавали България.

Така ли са изглеждали истинските самолети ?

Да, до колкото успяхме да съберем историческа информация, моделите се доближават до действителният вид на самолетите летели над София. Разбира се има много детайли за които не открихме достоверна и точна информация, съответно някои елементи са изработени на база на обосновани предположения и аналогия с други машини. По-подробно за всеки един модел можете да видите в дискусиите във форума <http://model.airgroup2000.com>

Защо избрахте да пресъздадете събитията точно на тази дата ?

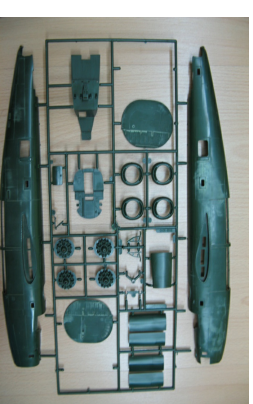
След кратко обсъждане и по препоръка на автора на няколко книги за българската авиация - Димитър Недялков, изборът ни се спря на датата **30 Март 1944** година. Освен това като моделисти за нас е важно:

30 Март 1944, Христо Костакев сваля две “летищи крепости”- снимка от корицата на книгата - художник Марий Чернев

- От историческа гледна точка, това е едно от най-мащабните нападения срещу България през Втората Световна Война.
- Българските пилоти, в неравностойна битка с врага, успешно свалят няколко вражески бомбардировача и изстребителя, а ние избрахме да представим техните победи.

• На този ден са се включили много повече видове самолети, което позволява да се направят повече разнообразни модели. Общо 7 вида самолети В-17, В-24, Р-38, Р-47, Д-520, В1109, Авиат35В, а ако се вземат предвид различните модификации на машините, пълният състав на Диорамата ще е от 11 различни модела.

От какво са направени моделите?

Диорамата е изработена от пластмасови модели, които се предлагат в хоби-магазините. Моделът се състои от множество пластмасови детайли, които се слепват с лепило за пластмаса. Използват се бои за хоби модели, така че да се пресъздаде максимално достоверен външен вид на модела. Нашата цел е да постигнем възможно най-голяма прилика с оригинала, до колкото е възможно.

Моделите не са ли играчки за деца?

Има модели за всяка възраст и умения. Моделите са разделени условно на три категории:

“**Лесни**” - Най-малките и начинаещи моделисти започват с модели, които се сглобяват без лепило и частите са предварително оцветени. Тези модели пресъздават формата на машината, но липсват повечето дребни детайли.

“**Модели**” - Най-масовата група модели и моделисти. Моделите съдържат различен брой детайли, обикновено в един цвят. Необходимо е да залепите частите според инструкцията и да оцветите модела.

“**Сложни**” - Това са модели ориентирани към опитни моделисти, които искат да направят възможно най-достоверно копие на машина или цяла сцена. Често моделистите добавят допълнителни детайли с които правят модела още по-реалистичен. Необходими са много умения, голямо търпение и свободно време, за да се изработи такъв модел. Моделите от Диорамата също могат да се причислят към тази категория.

Колко време изработвахте моделите?

Времето за направата на един модел варира много в зависимост от размерите и детайлността, която искаме да постигнем. Опростен модел може да се направи за няколко часа, но някои модели се правят с години.

Започнахме работата по Диорамата през Ноември 2013, като си поставихме за цел да я завършим до 30 Март 2014.

Продават ли се модели на българските самолети?

Да, предлагат се много модели с окраска на самолети от българската авиация, но далеч не за всички машини летели под български флаг. В моделистките магазини можете да откриете допълнителни ваденки за български самолети. Понякога се налага да се промени малко формата на модела, наричаме го “конверсия”. Подробености как да направите модел на точно определена машина и окраска, можете да видите във форума <http://model.airgroup2000.com>

Диорамата е умален макет пресъздаващ реално събитие. За да направим достоверен макет, трябваше да съберем подробна историческа информация и детайли за технически параметри на машините. Основните данни заимствахме от книгата на Димитър Недялков „История на българската военна авиация“. В допълнение са използвани и документи от архивите на американските военно-въздушни сили, монографии и периодични издания.

Историческа информация

От есента на 1943г. България се превръща в стратегическа цел за съюзническата авиация. В края на зимата и началото на пролетта на 1944г. бомбардировките стават все по-мощни и се концентрират основно върху София. За да попречат на врага да достигнат целта си, българските пилоти са влизали в неравностойна битка с многобройните бомбардировачи и изстребители.

Една от най-масираните атаки се осъществява на 30 Март 1944г. На този ден, едва свързели се от предшестващата нощна бомбардировка, жителите на София чуват отново воя на сирените. Към България приближават многочислени американски бомбардировачи B-17 Flying Fortress и B-24 Liberator (познати като "лятащи крепости"), ескортирани от изстребители P-38 Lightning и P-47 Thunderbolt.

Бомбардировката на този ден се осъществява на две вълни. Около час след първата група самолети, в българското въздушно пространство влита втора вълна, състояща се от 65 бомбардировача от 454-та, 456-та и 459-та бомбардировъчни групи, без изстребителен ескорт. Въпреки предположенията, че това е "стратегически ход" на противника, в действителност 3 групи от 304-то бомб. крило имат затруднения по пътя заради облачност, откъсват се от общата формация, закъсняват и бомбардират София, подхождайки от северната страна на града. С този "ешелон" влизат в съприкосновение четирите "Авиа" В-135 от Долна Митрополия. Другите изстребителите вече са кацнали и нямат достатъчно време да презаредят с гориво и да се вдигнат навреме. Ескортиращите американски изстребител са оттеглили заедно с бомбардировачите от първата вълна, което е причината никой да не нападне 4-те наши самолета. На този ден за първи път българските учебно-бойни изстребители Avia В-135 влизат в битка със съюзническите бомбардировачи, в защита на българското небе.

София, 30 Март 1944 - снимка-от борда на американски самолет копие от архива на военно-въздушните сили на САЩ

Детайлна историческа информация

Пояснение: Броят самолети, които са участвали на този ден варира според източниците на информация. Официалните американски данни също варира и зависи, кои точно се използват. Разликата е основно в "подготвените" самолети (число, което е значително по-голямо - 524 бомбардировача и 143 изстребител) и де факто пристигналите над целта, което е именно посоченото в този материал.

В нападението участват:

От съюзническите сили атакуват самолети на САЩ:

114 бомбардировача B-17F/G Flying Fortress от 5-то бомб. крило

1/6 изтр. орляк (Карлово): 28 самолета „Девуатин“ D.520

2/6 изтр. орляк (Враждебна):

19 самолета „Месершмит“ Bf 109G-2/6 и 6 самолета „Девуатин“ D.520

96 изстребител P-38F/G Lightning от 1-ва, 14-та и 82-ра изтр. групи, ескортиращи бомбардировачите от 47-мо и 304-то бомб. крило

3/6 изтр. орляк (Божурище): 20 самолета „Месершмит“ Bf 109G-2/6

Общо: 73 изстребител от 6-ти изстребителен полк

24 изстребител P-47D Thunderbolt от 325-та изтр. група, ескортиращи бомбардировачите от 5-то бомб. крило до тогавашната българска граница

Изстребителна школа в Долна Митрополия:

4 учебно-бойни самолета „Авиа“ B-135, разпределени в 2 двойки, начело с началника на школата кап. Кръстю Атанасов

Общо 366 бомбардировача и 120 изстребител, респ. Общо **486 самолета** от 15-та възд. армия на САЩ.

Цветните профили на самолетите са от различни Интернет сайтове и са само за илюстрация на типа на самолета.

След проучване на историческите данни и документи, избрахме да пресъздадем копия на американските самолети, свалени от българските пилоти и съответно българските самолетите, които са ги преследвали. Планирали сме да пресъздадем следните самолети:

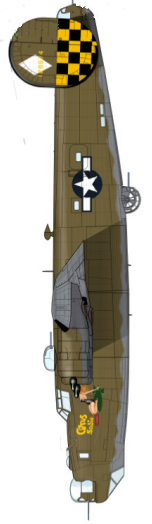
- **B-24** атакуван от 2 самолета **Avia B-135**.

Бомбардировачът вероятно е подпален, но успява да се завърне в базата.

Не открихме информация кой точно е бил атакуваният бомбардировач, затова избрахме да пресъздадем една от машините на 459 бомб. група. Самолетът, на който се справяме е от модификация B-24H със сериен номер: 41-28674. Отличава се с рисунка на носа "Сейди Цитронката" (наш превод от Nose art "Citrus Sadie").

Снимка на реалният самолет

Цветен профил (техническа рисунка)

Завършеният модел Част от Диорамата

Avia B-135

“Лястовица”

Завършеният модел Част от Диорамата

Цветен профил (техническа рисунка)

Снимка на реалният самолет

Българските Ави, атакували бомбардировача, са пилотирани от Димитър Сотиров и Кръстю Атанасов. Самолетът на Кръстю Атанасов е с борден номер 3.

- 2 самолета **B-17G** със серийни номера 42-31683 и 42-31851 от 2-ра бомб група, свалени от Христо Костакев с **Bf 109G-6** от 3/6 орляк
- **B-17F** със сериен номер 42-30465, „Vagabond“, от 301-ва бомб. група, вероятно свален от Неделчо Бончев с **Bf 109G-2** от 2/6 орляк.

- **P-38G** със сериен номер 42-13452, боеен номер 72 от 14-та изтр. група, свален от Богдан Илиев с **Dewoitine D.520** от 1/6 орляк

Снимка на реалният самолет

Dewoitine D.520

Цветен профил (техническа рисунка)

Завършеният модел Част от Диорамата

- **P-47D Thunderbolt** Razorback – ескортиращ изстребител, който не е влизал в бой с българските самолети. Избрахме да пресъздадем една от машините от 325-та изтр. група участвала в ескорта, с боеен номер 81 и рисунка на носа "Блондинката от Далас" (Nose art "Dallas Blonde"), пилотирана от Lt. Don Kerns.

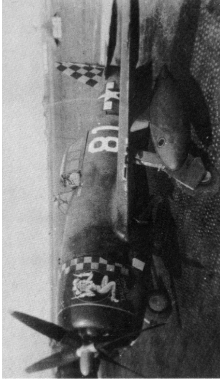
Завършеният модел Част от Диорамата

P-47D Thunderbolt

Razorback

Цветен профил (техническа рисунка)

Снимка на реалният самолет

За съжаление, не открихме достоверна информация за бордните номера и външният вид на българските самолети. Тъй като документите не дават отговори на всички въпроси, на места са дадени предположения, които се базират на опита и знанията за подобни събития. Някои от заключенията може би търпят критика и вероятно ще бъдат доизяснявани с новооткрити документи и свидетелства, но такъв е и целият процес по събирането на исторически материали и факти.

В брошурата са представени само моделите направени и включени в Диорамата до април 2014. Използваните снимки са взети от темите във форума <http://modelairgroup2000.com/viewforum.php?f=112> (или сканирай баркода в дясно)

